

Activitats per a la xarxa d'escoles associades de la UNESCO d'Andorra

Curs 2020-2021

XERRADES
I TALLERS

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Coordinació d'Andorra

Escoles
Associades
de la UNESCO

Govern d'Andorra

De la selva al teu mòbil

Durant la xerrada es parlarà del coltan, de què és i per a què s'utilitza, quins conflictes genera extraure'l en països com la República Democràtica del Congo, de quina manera algunes organitzacions (com l'Institut Jane Goodall i Coopera) intenten mitigar aquest problema i, sobretot, quin paper tenim tots nosaltres com a consumidors d'aquests productes per poder disminuir l'explotació d'aquest mineral.

En un entorn en què la tecnologia avança molt de pressa, cal reflexionar sobre les conseqüències que els avenços tenen en el nostre planeta des del punt de vista mediambiental, però també socioeconòmic. En l'àmbit educatiu s'introdueixen, cada vegada més, noves eines que contenen coltan, un material que, més enllà de les nostres fronteres, genera greus conflictes mediambientals i fins i tot armats. És important sensibilitzar els alumnes en aquests temes perquè puguin prendre decisions responsables en relació amb el medi ambient.

Més enllà d'explicar les conseqüències negatives de les activitats derivades de la societat de consum en què vivim, es pretén empoderar els joves i que entenguin que poden millorar el planeta, de mica en mica i amb molt d'esforç.

Victòria Ticó, professora de biologia de l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Encamp

50 minuts
Dimecres de 8 a 10 i de 15 a 17. Dijous de 8 a 10

Segona ensenyança i formació professional

El paper de les dones en la pagesia d'Andorra

La xerrada que es planteja té com a finalitat oferir una mirada etnohistòrica del paper de la dona en la societat de muntanya i entendre'n l'evolució com a expressió dels canvis socials i culturals.

En la societat andorrana de la primera meitat del segle XX, se seguia un model de família tradicional. Els homes s'ocupaven del treball de les terres, la cria dels animals, el transport, el comerç, l'aprenentatge d'oficis i la representació comunitària. Mentrestant, les dones s'ocupaven de la casa, de l'hort i dels animals menuts (aviram, porcs i conills), i tenien cura de la família (dels petits, dels grans i dels malalts).

Les cases andorranes s'organitzaven en funció de l'especialització de les tasques domèstiques; els homes i les dones tenien assignades funcions diferents, que canviaven segons les edats. Aquest sistema era el model organitzatiu de referència, però les situacions familiars no sempre possibilitaven aquesta especialització, sobretot quan els recursos escassejaven i les famílies passaven circumstàncies difícils. En aquestes situacions, les dones havien de fer de tot, dins i fora de casa. Es planteja revisar el rol de la dona a la pagesia i veure com ha anat canviant fins a l'actualitat.

Isabel de la Parte, antropòloga de
l'Arxiu d'Etnografia d'Andorra

50 minuts

Segona ensenyança
i formació professional

Els refugiats al món.

Les grans crisis migratòries actuals

El món afronta actualment diverses crisis migratòries, la més greu i mediàtica de les quals és la crisi de refugiats que fugen de la guerra civil de Síria. Andorra es va comprometre, el setembre del 2015, a acollir un grup de refugiats que van arribar al país.

En aquesta xerrada es proposa tractar el tema dels refugiats i introduir, mitjançant els diferents materials pedagògics, alguns conceptes com el desplaçament forçat, la migració (regular, irregular, econòmica i laboral), el refugiat, la demanda d'asil, la integració, l'expulsió, la no-devolució, el reassentament, el concepte de menor no acompanyat i el tràfic d'éssers humans.

Florència Aleix, directora d'Afers
Multilaterals i Cooperació del
Ministeri d'Afers Exteriors

50 minuts

Segona ensenyança
i formació professional

La Vall del Madriu-Perafita-Claror, patrimoni mundial, explicada als joves

L'objectiu és donar a conèixer als joves aquesta vall, patrimoni mundial, que avui dia encara és una gran desconeguda.

S'explica breument als alumnes què són la UNESCO, el Comitè i la Llista del patrimoni mundial.

Seguidament, es presenten els valors patrimonials, tant culturals com naturals, que li han valgut aquest reconeixement mundial a la Vall del Madriu-Perafita-Claror.

El nombre de sessions està limitat a la disponibilitat de la persona que l'imparteix.

Susanna Simon, directora
executiva del Pla de gestió de la
Vall del Madriu-Perafita-Claror

50 minuts

Segona ensenyança
i formació professional

Dia mundial de la ràdio (13 de febrer del 2021)

“El podcast, la ràdio reinventada”

Us proposem de preparar un programa en podcàsting als estudis d'Andorra Televisió.

Ha quedat desfasada, la ràdio? Està enterrat, aquest mitjà que va entrar a les nostres llars fa gairebé un segle? Ni de bon tros. Certament, el transistor d'antany ja ha passat a la història. Escoltar la ràdio en directe, amb l'orella enganxada a l'aparell, ja no es fa. La ràdio ha començat la seva transformació digital, i ara s'escolta tant com abans, si no més, a través del telèfon mòbil o l'ordinador i produeix programes disponibles sota demanda —els podcasts— que han contribuït a reinventar-la sobre manera. L'oient també ha evolucionat: abans era passiu darrere del seu dispositiu; ara pot intervenir durant els programes o, fins i tot, contribuir a la programació expressant-se a través de les xarxes socials. És un mitjà diferent, però ben viu, que celebra la seva jornada el 13 de febrer de cada any, durant el Dia mundial de la ràdio.

RTVA

Ràdio i Televisió d'Andorra, SA

Jean-Michel Armengol,
secretari general de la Comissió
Nacional Andorrana per a la
UNESCO, animador de ràdio

45 minuts.
Setmana del 8 al 13
de febrer del 2021

**Segona ensenyança
i formació professional**

Les Festes del foc del solstici d'estiu als Pirineus, inscrites a la Llista del patrimoni cultural immaterial de la humanitat, explicades als joves

Aquesta xerrada s'emmarca en la difusió de la cremada de falles al país, que des del 2015 són patrimoni cultural immaterial de la humanitat gràcies a la candidatura multi-nacional "Les Festes del foc del solstici d'estiu dels Pirineus", presentada conjuntament per 63 pobles d'Andorra, Aragó, Aran, Catalunya i Occitània.

La xerrada combina l'explicació oral amb els recursos multimèdia de què disposa la comunitat fallaire, ja siguin en línia o en arxius propis, amb l'objectiu de descriure d'una manera amena i visual com se celebra la festa a Andorra.

També es mostren els elements característics de la festa i la seva evolució al llarg dels darrers anys, com són les falles –tant la tradicional, elaborada amb pela de beç, com la que es crema avui en dia, feta de paper de pasta de pi, així com les falles de llum dels nens–; les capes que duen els fallaires, d'un color diferent segons el col·lectiu (lila, a Andorra la Vella; vermell, a Sant Julià de Lòria; negre, a Escaldes-Engordany i a Encamp; ferrós, a Ordino); o les figures i les expressions representatives de la festa, com són el fallaire major o el bateig de foc.

Finalment, s'emmarca la cremada de falles en el context pirinenc i es fa alguna pinzellada d'altres celebracions fallaires que es duen a terme a les comarques veïnes, en les quals s'observen diferències, però que tenen un element comú: el foc.

Albert Roig, periodista i fallaire, membre de la Taula Nacional de Fallaires de les Valls d'Andorra i de la Junta de l'Associació Fallaires d'Andorra la Vella

50 minuts.

Segona ensenyança i formació professional

El canvi climàtic

Els impactes del canvi climàtic se senten arreu i tenen unes conseqüències reals sobre la vida de les persones.

El mes de setembre del 2019 es va celebrar la Cimera per l'acció climàtica de les Nacions Unides, en la qual Andorra també hi va participar.

Si la Cimera es va obrir amb l'impacte de les paraules contundents de l'activista sueca Greta Thunberg —que va advertir que hi ha un canvi imparabile liderat per la seva generació i va acusar els líders mundials d'apartar la mirada davant d'una crisi que ens encamina a una “extinció massiva”—, la jornada es va tancar amb un optimisme contingut i amb l'anunci del compromís de 77 països, molts del món industrialitzat, per aconseguir reduir a zero les emissions de diòxid de carboni per al 2050, així com la intenció d'uns altres 70 d'incrementar els seus compromisos per al 2020.

En aquesta xerrada es parlarà del fenomen del canvi climàtic i de què és realment. Observarem les dades que s'obtenen dels estudis científics i on les podem anar a cercar. Comentarem quines poden ser les conseqüències del canvi que s'està produint i quines afectacions tindrà.

Montse Brugulat,
tècnica pedagògica de l'Institut
d'Estudis Andorrans

50 minuts.
Tercer trimestre

Segona ensenyança
i formació professional

Dieta mediterrània: el patrimoni a taula

El taller s'emmarca en la temàtica de la dieta mediterrània com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO i en la importància que té en la salut de les persones.

La dieta mediterrània és l'expressió d'un paisatge, d'una història i d'uns hàbits d'estil de vida i culinaris compartits pels pobles de la Mediterrània. La dieta mediterrània constitueix un patrimoni enorme que cal transmetre a les noves generacions.

La dieta mediterrània és un dels patrons alimentaris més saludables, amb un consum alt de fruita, verdura, llegums, fruita seca i greixos saludables i amb un gran efecte positiu en la salut. A més, l'estil de vida mediterrani es caracteritza per la influència dels aliments de temporada i de proximitat, amb una activitat física regular que també afavoreix un estat de salut òptim.

S'identifiquen els grups d'aliments característics de la dieta mediterrània, així com les seves propietats per a la salut. També es tracten transversalment altres conceptes de la dieta mediterrània, com la temporalitat dels aliments, el respecte per la natura i el medi natural, el comerç d'espècies i d'aliments entre els pobles de la Mediterrània, així com la importància d'un estil de vida actiu. Es donen idees senzilles per posar-ho en pràctica i per transmetre-ho de l'aula a casa.

Alba Reguant, llicenciada en farmàcia i diplomada en nutrició humana i dietètica *

50 minuts.
Tercer trimestre

Segona ensenyança
i formació professional

La ruta de l'esclau: desencadenar la memòria

Es combinarà la teoria sobre els conceptes fonamentals, el debat de casos pràctics i la participació activa mitjançant eines pedagògiques.

La ruta de l'esclau no és només una història del passat: és la nostra història i ha definit la fesomia de nombroses societats modernes. Ha creat vincles indissolubles entre els pobles i els continents i ha transformat de manera irreversible el destí de les nacions, la seva economia i la seva cultura.

En aquest taller volem aportar una visió de conjunt i un enfocament que no culpi ningú per restablir el diàleg. Hem de comprendre aquesta tragèdia que va dividir la humanitat; ometre aquest fet històric és un obstacle per construir la pau i la reconciliació.

Meritxell Mateu,
historiadora i professora
de ciències socials

50 minuts.

**Segona ensenyança
i formació professional**

Pla d'acció contra la violència

La violència, l'explotació i l'abús dels infants són un problema mundial.

La violència envers els infants es defineix en l'article 19 de la Convenció sobre els drets de l'infant com "totes les formes de violència física o mental, lesions o abusos, negligència o tracte negligent, maltractament o explotació, incloent-hi abús sexual"

Hi ha diferents tipus de violència: la violència física, la psicològica i la sexual. La violència pot ser directa –per exemple, quan pot alterar directament la vida o acabar amb ella a través del dany físic– o indirecta –per exemple, en ser testimoni de la violència a casa o patir els efectes de la guerra en alguns països i comunitats. Unicef creu que gran part dels actes violents contra els infants queden sense registrar.

També sabem que la violència pot agreujar problemes de desenvolupament que ja existien. Per exemple, pot impedir que un infant rebi educació si una escola es converteix en una base militar. La violència també pot tenir efectes nocius en el desenvolupament del cervell dels infants, fet que pot significar que no siguin capaços de desenvolupar tot el seu potencial.

Si veritablement volem avançar en la creació d'un món millor per als infants, tractar el problema de la violència ha de ser una prioritat. Per això, treballarem amb els joves durant 50 minuts en un pla d'acció per convidar-los a prendre mesures envers la violència, perquè facin el canvi ells mateixos i ho comparteixin amb tots els infants i adolescents del món.

Mercè Miguel, responsable de sensibilització d'Unicef Andorra

50 minuts.

segona ensenyança, batxillerat i formació professional

Xerrades amb Nadia Ghulam

Nascuda a Kabul, viu a Badalona amb una família d'acollida

Gràcies a una ONG va sortir de l'Afganistan per poder ser operada de les ferides d'una bomba que va caure a casa seva i per les quals va estar ingressada dos anys en un hospital afganès. Després, per tirar endavant la família, durant deu anys va haver de suplantar la identitat del seu germà gran mort. Ara és una dona lliure, però no al seu país.

Ja ha publicat tres llibres: *El secret del meu turbant*, el 2010; *Contes que em van curar*, el 2014, i, el 2016, *La primera estrella del vespre*.

En tots tres explica les seves vivències, i ho fa per donar veu a totes les dones i els infants que, com ella, sobreviuen a la guerra.

Nadia Ghulam

50 minuts.
Maig-Juny 2021

segona ensenyança, i
formació professional

Denis Urubko, l'itinerari d'un alpinista intrèpid

Denis Urubko és un alpinista que va néixer el 1973 a Nevinnomyssk, (antiga URSS i actual Rússia). Té la doble nacionalitat russa i polonesa. És un dels millors alpinistes de la història, que s'ha retirat recentment als 47 anys.

Per Denis Urubko, la muntanya va ser primer el refugi d'un adolescent a la recerca d'identitat. En aquesta recerca, va deixar la seva casa a l'illa de Sakhalin a Sibèria per anar al Kazakhstan, on en el club esportiu del seu exèrcit va aprendre les tècniques de muntanyisme acomboiat pels millors escaladors soviètics.

És un alpinista amb una extraordinària càrrega esportiva i social que destaca tant pels rescats en què ha participat com pels 14 vuit mil que ha ascendit. S'ha convertit en el 15è alpinista de la història en aconseguir-ho i el vuitè a fer-ho sense l'ajuda de oxigen embotellat.

Transmet humilitat, generositat, gran força mental i passió per la muntanya com ho veureu en la seva xerrada.

Llengua:

anglès amb traducció consecutiva al català

**Denis Urubko,
a l'Auditori Nacional d'Andorra**

50 minuts.

**segona ensenyança,
batxillerat i formació
professional**

Activitats per a la xarxa d'escoles associades de la UNESCO d'Andorra

Curs 2020-2021

EXPOSICIONS

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Coordinació d'Andorra

Escoles
Associades
de la UNESCO

Govern d'Andorra

Sur la piste des grands singes

Temes de cada plafó: Sobre la pista dels grans simis; Espècies de grans simis (dos plafons); Una espècie molt gran de primats; Un bosc ple de vida; El treball del primatòleg; Viure junts; El menú dels grans simis; Acròbata o terra a terra; Comuniquen; A la recerca de l'acompanyant; Heu dit cultura animal?; Quin futur per als grans simis; Bosc tropical: en vies de desaparició; La cara amagada del nostre consum.

Els grans primats són els nostres parents més propers. Però, què en sabem, de la seva vida al bosc tropical?

Nombroses espècies vegetals i animals viuen al bosc tropical. Els científics estimen que conté més de la meitat de la biodiversitat mundial.

Els grans simis són primats socials. Quan es viu en societat cal fer-se entendre entre els congèneres. Per fer-ho, els grans simis disposen d'un ventall de crits, de gestos i d'expressions facials per comunicar-se i per expressar les seves emocions.

Davant de la desaparició del bosc tropical i del perill que això representa per a la seva supervivència, també podem actuar tots junts!

Petits canvis en el nostre consum poden fer molt pel bosc tropical i pels grans primats, si tothom s'hi posa!

Ho descobrirem en aquesta exposició.

S'acompanya de fitxes pedagògiques (en francès) i de cinc animacions que informen de com alguns objectes de la vida quotidiana (el parquet, la crema de cacau i el telèfon mòbil) tenen un impacte sobre el bosc tropical on viuen els grans simis.

+info

Adreça electrònica:
interescolars.gov@andorra.ad

15 plafons
en francès (100 x 150 cm)
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Al juny, falles!

Una falla està feta de planxes de paper reciclat enfilades en una cadena i embolicades amb una malla de galliner. Originàriament, però, la falla estava feta d'un tronc llarg i prim de boix a l'extrem del qual s'enfilaven diverses peles de bedoll. És el que es coneix com a falla tradicional i que actualment només cremen a l'inici de la festa els qui fan el bateig de foc, és a dir, els que passen de rodar llum a rodar foc i el fallaire major. Els fallaires petits fan rodar falles de llum, unes boles que van canviant de color.

La cremada de falles és una festa tradicional i popular que se celebra el 23 de juny, la nit de Sant Joan. En aquesta festa els participants fan un falla, l'encenen, l'agiten i la fan giravoltar vertiginosament fins que creen grans boles de foc.

Els orígens de la festa són immemorials i el seu significat gira a l'entorn de l'element del foc, un element purificador que coincideix amb l'època de l'any –el solstici d'estiu– que simbolitza la plenitud de la vida amb els fruits que ens dona la terra. Antigament, les falles les feien rodar els nens al voltant de les fogueres que la nit de Sant Joan s'encenien a les places de tots els pobles i barris.

La tradició es va anar perdent a mitjan segle XX. Va quedar en vies d'extinció i es té coneixement que només es cremaven falles en un parell de llocs de manera íntima i familiar. Des que es va recuperar la tradició, a finals dels anys vuitanta, cremar falles ha passat a ser cosa de grans. Els fallaires fan rodar les falles al llarg d'un recorregut per carrers i places del centre històric d'Andorra la Vella que finalitza a la plaça Guillemó amb l'encesa de la foguera de Sant Joan amb les mateixes falles.

Realització: Associació de Fallaires d'Andorra la Vella, Govern d'Andorra i Comissió Nacional Andorrana per a la UNESCO

+info

<http://www.unesco.ad/escoles-associades/exposicio-sobre-les-falles.html>

8 plafons
(100 x 150 cm) en pantalla
enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Tous migrants

La mostra explica el recorregut complicat dels immigrants a través de dibuixos de premsa d'arreu del món. Des de les raons per les quals marxen dels seus països d'origen fins als processos d'integració en un món nou, passant pels obstacles que es troben en el viatge

Temes de cada plafó: Tots immigrants; Per què marxar? El dolor de l'exili; La carrera d'obstacles; El preu que s'ha de pagar; Murs i fronteres (dos plafons); Camp d'infortuni; Papers, si us plau!; Una nova vida; La por de l'altre; Trenquem els prejudicis (dos plafons).

+info

<https://www.exteriors.ad/ca/38-continguts-catala/el-ministeri/afers-multilaterals-cooperacio/francofonia>

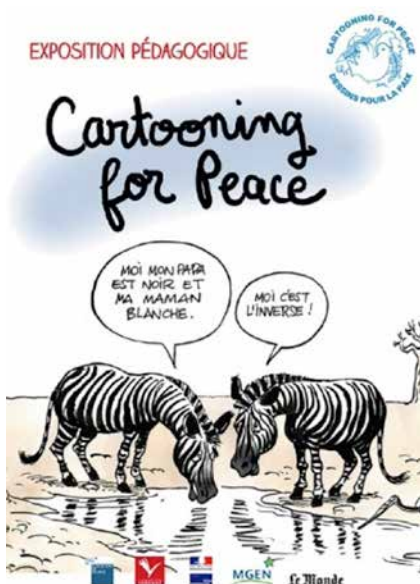

13 plafons
en francès (100 x 200 cm)
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Dessins pour la paix

Temes de cada plafó: Què és el dibuix de premsa; La llibertat d'expressió; Podem riure de tot? Dibuix i religió; La censura; El rol d'Internet; El racisme; El Pròxim Orient; Els infants en els conflictes; El drets de les dones; Salvem el planeta.

Cartooning for Peace és una associació fundada l'any 2006 per Kofi Annan i Plantu, formada per una xarxa de dissenyadors compromesos que lluiten amb humor pel respecte de les cultures i de les llibertats i proposen als centres escolars exposicions i activitats sobre la llibertat d'expressió.

L'objectiu de l'exposició és proposar als alumnes i als professors un lot "clau en mà" (exposició i dossier pedagògic per analitzar a classe el rol del dibuix de premsa i de la llibertat d'expressió) per treballar i dialogar al voltant d'onze temàtiques.

+info

<https://www.exteriors.ad/ca/activitats-2017>

11 plafons
en francès (100 x 200 cm)
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Dessine-moi l'écologie

Temes de cada plafó: L'ecologia per fer bonic?; Un planeta, amb o sense glaçons?; Catàstrofes, no tan naturals; Migracions climàtiques; Biodiversitat. Pagueu en espècies?; Pol·lució a tots els pisos; Residus. Res per deixar-se endur; Amb o sense salut?; En geopolítica, també és calent; Motor... Acció!

El nostre planeta i, per tant, totes les espècies vives corren un perill real. L'emergència ecològica és tan evident que ja no podem ignorar-la. L'últim informe del Grup Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC) és alarmant: l'augment de les temperatures per sobre dels 1,5 °C tindrà conseqüències molt greus sobre el clima, les espècies, etc. L'evidència és palpable, i els escèptics climàtics aviat es quedaran sense arguments. Onades de calor sense precedents, sequeres mortals, glaceres que es fonen, multiplicació dels desastres naturals... L'escalfament global és el repte principal de la nostra generació. S'hi afegeixen tots els problemes relacionats amb la contaminació, l'escassetat de l'aigua, l'ús de pesticides a la indústria alimentària... La nostra salut i la nostra supervivència estan en joc! És l'hora d'actuar.

FEDACULTURA

+info

<https://www.exteriors.ad/ca/38-continguts-catala/el-ministeri/afers-multilaterals-cooperacio/francofonia>

11 plafons
en francès (100 x 200 cm)
en pantalla enrotllable

Segona ensenyança
i formació professional

Organització
de les Nacions Unides
per a l'educació,
la ciència i la cultura

**Comissió Nacional
Andorrana**
per a la UNESCO

Per a reserves i informació:
interescolars@govern.ad
Telèfon: +376 743 300